

Особливості мовленнєвого розвитку дітей 3-річного віку

Мовленнєвий розвиток дитини — один з основних чинників становлення особистості в дошкільному дитинстві. Ступінь розвитку цієї сфери психіки визначає рівень сформованості соціальних і пізнавальних досягнень дитини — потреб і інтересів, знань, умінь та навичок, а також інших психічних якостей, що є основою особистісної культури.

- Між 2 та 3 роками активно формується фразове мовлення.
- Висловлювання дитини стають граматично оформленими.
  - Діти в цьому віці починають засвоювати граматичну будову мовлення: засвоюють відмінкові закінчення, узгоджують прикметник з іменником, використовують деякі прийменники (на, у), оволодівають навичками використання в мовленні форм однини та множини іменників.
    - До трьох років у дитини формуються всі основні граматичні категорії.
    - Відбувається активне зростання словникового запасу.
      - Дитина в цьому віці активно наслідує однолітків та грає в колективні ігри.

У цьому віці важливо навчити дітей чітко, голосно (Тихо), швидко (повільно) вимовляти голосні звуки і прості приголосні: а, о, у, и, і, е, м, п, н, т, д, в, ф.

Звуки с, з, ц, ш, ж, ч, щ, р, л дитина зазвичай або пропускає або замінює (з-ф, ш-с, р-л).

Необхідно розвивати у дітей слухову увагу, мовне дихання, голос.

Таблиця засвоєння дітьми звуків мови.

<i>ВІК ДИТИНИ</i>	<i>ЗВУКИ МОВИ</i>
<i>Від 1 до 2 років</i>	<i>А, О, Е, М, П, Б</i>
<i>Від 2 до 3 років</i>	<i>У, І, И, Т, Д, В, Ф, Г, К, Х, Н, Й</i>
<i>Від 3 до 4 років</i>	<i>С, З, Ц</i>
<i>Від 4 до 5 років</i>	<i>Ш, Ж, Ч, Щ</i>
<i>Від 5 до 6 років</i>	<i>Л, Р</i>

Не варто програмувати свою дитину на промовляння першого слова, фрази у чітко визначені вами терміни.

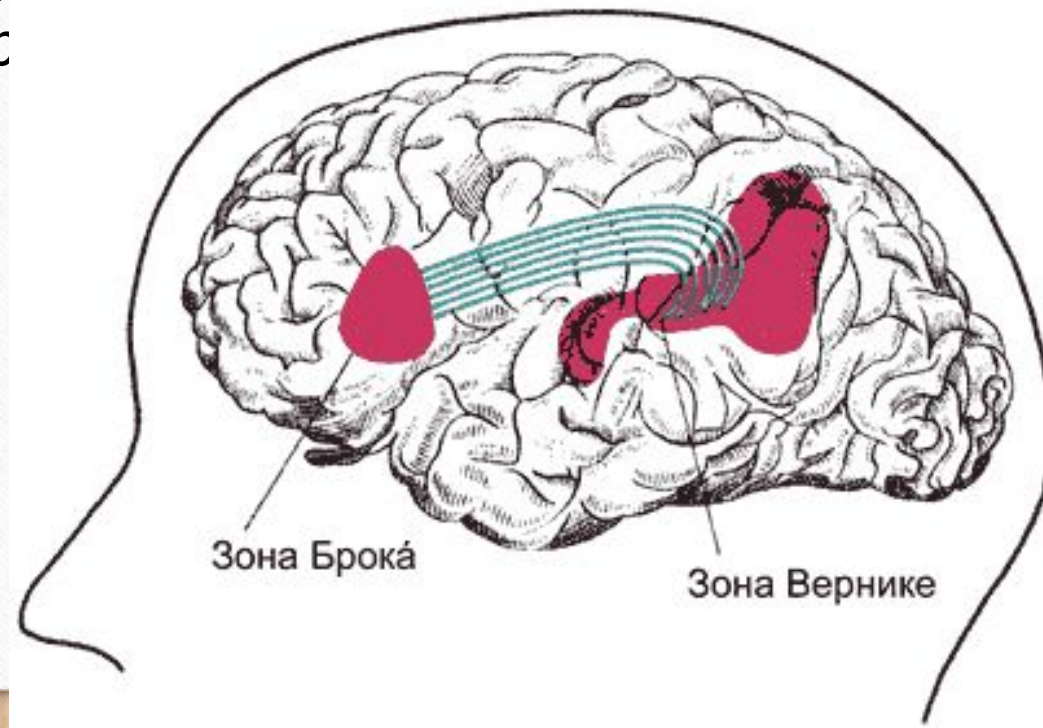
Ще гірше, коли успіхи своєї дитини ви порівнюєте з мовленнєвим розвитком чужого однолітка, а то й меншого на кілька місяців. Це не трагедія, що інший такий балакучий. Справа в тому, що він – інший.

***Процес появи першого слова, фрази –
індивідуальний, неповторний, темпи збагачення
словника та терміни оволодіння ним у кожної
дитини різний.***

ПРИЧИНИ ЗАПІЗНЕННЯ ПОЯВИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ:

Домінування процесу розуміння мовлення пригнічує процес активної мовленнєвої діяльності. Дитина здатна показати, вказати поглядом, поворотом голови безліч речей, про які її запитують, виконати інструкції, вказівки дорослих. Дорослий очікує появи перших слів, покладаючись на те, що дитина їх розуміє. та вважаючи зайвим створення ситуацій предметної співпр

Етап оволодіння дитиною словами-назвами тривалий час залишається у незмінному стані. Дорослі користуються прийомом називання предметів, об'єктів, які викликають інтерес дитини, або таким чином знайомлять з ними. Пояснення їх властивостей, показ дій з ними відсутні. Методи розповідання, бесіди, читання літературних творів, спільні ігри не домінують.

Батьки вважають, що прояви любові забезпечать повноцінний мовленнєвий розвиток і вживають слова-пестощі на означення свого ставлення до дитини протягом перших 1,5 - 2 років, тоді як емоційне спілкування (як вид діяльності) має домінувати значно коротший відрізок часу.

Великий арсенал іграшок, який постійно поповнюється, захоплює дитину. Вона задовольняється маніпулюванням з іграшками, предметами, емоційно реагує на дії з ними, проявляючи звукову активність. Задовольняються і дорослі, вважаючи, що дитин забавити.

Виникнення "дитячих" слів є процесом закономірним. Дитина ще не здатна вимовити слово так, як воно звучить в устах дорослого. Причина тому - ще недостатня розвиненість м'язів артикуляційного апарату, що призводить до спотворення, заміни, пропусків звуків. Дитячий варіант слова викликає розчулення, здивування, захоплення дорослих, і вони, щоб подовжити свій емоційний стан, чи викликати подібний у знайомих, родичів, вживають те слово й у своєму мовленні. Таким чином, у дитини з'являється спотворений зразок для наслідування і не виникає потреби в удосконаленні звуковимови.

Зчитуючи жести, звукокомплекси, міміку дитини, батьки розуміють їх і миттєво задовольняють потреби, що виникли. Необхідність докладання мовленнєвих зусиль не актуалізується. Перебуваючи тимчасово з іншими дорослими, дитина, крім безпорадності, зазнає емоційного дискомфорту (роздратування, плаксивість, пригнічення).

Дорослі здійснюють переважно догляд за дитиною, а спілкуванню з нею не надають потрібного значення і часу. Голосові реакції дитини залишаються без уваги і без відповіді, стимул до їхньої активізації та розвитку відсутній. Дитина не має іншого шляху навчитися говорити, як тільки наслідувати мовлення дорослих.

Розвиток слухової уваги

Гра «Хлоп-топ».

Мама тихо плескає в долоні - дитина стрибає, мама затупала - дитина біжить до неї.

Гра «Дізнайся що звучить»

Дитина закриває очі або відвертається, мама дзвенить дзвоником, переливає з склянки в склянку воду, шарудить папером, ріже папір ножицями і т.д. - дитина повинна сказати що зробила мама.

Запропонувати дитині послухати звуки за вікном: Що шумить? (Дерева, вітер); що гуде(авто); Хто кричить (дитина) і т.д

Розвиток мовного дихання

Гра «Пускання корабликів».

Таз з водою, два паперових кораблика, дитина витягує губи трубкою і дме на кораблик (стежити, щоб дитина не надувала щоки).

Гра «Привітайся» - як вітається курочка? (Ко-ко-ко), гусак (Га-га-га), корова (Му-му-му) і т.д. Слідкуйте, щоб дитина вимовляла звукосполучення на одному видиху.

Розвиток сили голосу

Гра «Поклич»

Попросіть дитину покликати, ляльку, ведмедика і т.д. : «Міша, йди!» Стежити, щоб діти звали голосно, але не кричали.

Гра «Дорослі і діти»

мама - мишка «Пі-пі-пі» (голосно), дитинка - мишеня «Пі-пі-пі» (пошепки) і т.д.

Гра «Дме вітер»

сильний вітер, дитина (гуде) - у - у-у (голосно), слабкий вітерець у - у - у (тихо).

Граючи з дитиною, Ви створюєте умови для розвитку у нього правильної мови.

Чого треба уникати батькам?

Не сюсюкати, не лепетати, підлаштовуючись під мовлення дитини («Вовочці бо-бо», «Марійка буде ням-ням »).

Подібна манера спілкування не тільки не стимулює дитину до оволодіння правильною звуковимовою, але і надовго закріплює її недоліки.

Не слід заучувати занадто важкі для мовленнєвих можливостей дитини вірші. У результаті перевантаження фізіологічних механізмів мовлення, вікові недоліки вимови, закріплюються і навіть примножуються.

Як допомогти дитині оволодіти чистою вимовою?

Необхідно стежити за вимовою дітей і добиватися, щоб вона була зрозумілою, чіткою, виразною. Розвитку чіткої артикуляції допомагає виховання у дітей звички дивитися під час промови на співрозмовника і таким чином стежити за рухами губ і язика.

Знайомити дітей зі звуками мови слід в ігровій формі (с – насосом качаємо колесо , з - пісенька комара, ж - дзижчить жук, ш - пісенька вітру, р – заведемо мотор)

Такі ігри не тільки розвивають правильну звуковимову, але, що дуже важливо, попереджають виникнення мовленнєвої патології.

Дитина потребує визнання своїх мовленнєвих успіхів та схвалення їх усмішкою, дотиком, обіймами, оплесками, приємними словами.

Не скупіться на такі прояви почуттів!

